Vergoeding bewindvoerder

1. Wettelijk kader

a. Artikel 497/5 oud Burgerlijk Wetboek, zoals laatst gewijzigd door artikel 9 van de wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermde persoon (*BS* 30 november 2023) en artikel 35 van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II (*BS* 28 mei 2024)

b. Koninklijk besluit van 18 mei 2024 tot vaststelling van de inkomsten die in aanmerking kunnen worden genomen voor de berekening van de vergoeding van de bewindvoerders alsook van de kosten die als uitzonderlijk en de ambtsverrichtingen die als buitengewoon kunnen worden beschouwd (*BS* 14 juni 2024)

2. Doelstellingen

a. **Eenvoudig, transparant, uniform en rechtszeker systeem** vaststellen ter vergoeding van de bewindvoerder

b. **Eerlijke vergoeding van de professionele bewindvoerder** garanderen

c. **Begrip 'inkomsten'** – uniforme oplossingen op basis van verschillende leidende beginselen:

- Inspanning die de bewindvoerder moet leveren om de inkomsten aan te vragen, te innen en/of te beheren
- Vrije beschikking over de inkomsten door de beschermde persoon
- Hoedanigheid van eindontvanger van de betrokken inkomsten
- Evenwicht tussen de middelen van de beschermde persoon en de billijke vergoeding waarop bewindvoerders aanspraak kunnen maken voor de door hen verleende dienst

3. Gewone (forfaitaire) vergoeding

a. **Na** onderzoek en **goedkeuring van het verslag**

b. Door middel van een gemotiveerd **verzoekschrift**

c. **Forfaitaire vergoeding** voor de geleverde prestaties en gemaakte kosten in het kader van het **dagelijks beheer van het vermogen** van de beschermde persoon

d. Forfaitaire basisvergoeding = **1.000,00 euro**[1] per jaar en per bewind

- Forfaitaire basisvergoeding mag **niet hoger** zijn **dan het gemiddelde maandinkomen** van de beschermde persoon
- Eerste jaar van het bewind: forfaitaire basisvergoeding **+ 125,00 euro**[1]
- Bijkomende forfaitaire vergoeding (per jaar en per bewind) van **5 % van de jaarlijkse inkomsten** van de beschermde persoon **boven 20.000,00 euro**[1]

[1] Jaarlijks op 1 januari van rechtswege geïndexeerd, in functie van de afgevlakte gezondheidsindex van de maand november van het vorige jaar. Het aanvangsindexcijfer is de afgevlakte gezondheidsindex van januari 2023. De vrederechter past de bedragen toe die gelden op het moment van de indiening van het verzoek van de bewindvoerder. Standpunt van het kabinet van de minister van Justitie: eerste indexering op 1 januari 2025, gezien inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 497/5 oud BW pas op 1 juli 2024.

e. Indien **verschillende bewindvoerders:** aandeel in de vergoeding dat elk van hen ontvangt in verhouding tot hun werkelijk geleverde prestaties

f. Bijzondere omstandigheden of **tekortschieten bewindvoerder in de uitoefening van zijn opdracht:** weigeren vergoeding toe te kennen OF lagere vergoeding toekennen dan voorzien

g. **Ouders-bewindvoerders** geen recht op een vergoeding voor de geleverde prestaties in het kader van het dagelijks beheer van het vermogen van de beschermde persoon ⇔ **300,00 euro**[1] **per jaar als vergoeding van de kosten** voor deze prestaties; Ouders-bewindvoerders bovendien ook recht op een vergoeding voor de buitengewone ambtsverrichtingen en de uitzonderlijke kosten

h. Berekening van inkomsten in de zin van artikel 497/5, § 1 oud BW enkel nuttig indien alle middelen van de beschermde persoon het bedrag van 20.000,00 euro[1] per jaar overschrijden of minder dan 12.000,00 euro[1] per jaar bedragen

i. Berekeningsbasis voor forfaitaire vergoeding = exhaustieve **opsomming van netto-inkomsten** van de beschermde persoon (artikel 1 van het KB van 18 mei 2024):

- Inkomsten uit arbeid
- Gewone, brug- en aanvullende pensioenen *
- Inkomsten uit intellectuele rechten zoals auteursrechten, patenten en octrooien
- Teruggaven van inkomstenbelastingen
- Inkomsten uit huur en pacht
- Lijfrenten, zowel onroerend als roerend (enkel netto-opbrengst wordt in rekening gebracht in geval van voorafgaande aftrek van premies)
- Persoonlijke onderhoudsuitkeringen
- Schadevergoeding wegens inkomstenverlies *
- Uitgekeerde interesten van tak 21-verzekeringen
- Ontvangen opbrengsten van roerende kapitalen, zoals dividenden op aandelen, coupons op obligaties, interesten en gerealiseerde definitief verworven meerwaarden van effecten ten aanzien van de waarde van de titel op het ogenblik van aanduiding van de bewindvoerder **
- Kinder- of wezenbijslag van de beschermde persoon zelf
- Vervangingsinkomsten zoals werkloosheids-, ziekte- en invaliditeitsuitkeringen, aanvullende uitkeringen wegens ziekte, invaliditeit, beroepsziekte of arbeidsongeval en de inkomensvervangende tegemoetkomingen ***
- Leefloon
- Integratietegemoetkoming voor personen met een handicap, het zorgbudget (van een zorgkas) en het vrij besteedbaar gedeelte van de tegemoetkomingen voor personen met een handicap ***
- Tegemoetkomingen aan ouderen (bv. betaald door AVIQ of Iriscare), zoals het zorgbudget voor ouderen met zorgnood en de inkomensgarantie voor ouderen ***
- Uitkeringen van een zorgverzekering ****
- Leefloon voor studenten of andere studietoelagen voor de beschermde persoon
- Aanvullende pensioenen uit verzekeringsproducten *****
- Meerwaarde op de geschatte prijs volgens een recent schattingsverslag van de verkoop van een onroerend goed ******

* In geval van uitkering in een maandelijkse of jaarlijkse rente, dan wel volgens de tabel van de evolutie van de levensverwachting in geval van uitkering in kapitaal.

** Het gaat om meerwaarden die het gevolg zijn van het beheer door de bewindvoerder. Met de meerwaarden die het gevolg zijn van het verstrijken van de tijd en die het gevolg zijn van een beheer voorafgaand aan die van de bewindvoerder, wordt geen rekening gehouden.

*** Met uitzondering van uitkeringen die bedoeld zijn om een specifieke uitgave te compenseren, zoals de terugbetaling van een factuur of het voorschot voor de aanschaf van een rolstoel of de terugbetaling van honoraria of uitkeringen die daadwerkelijk door een zorgverlener zijn ontvangen, of de mantelzorgpremie. Uitgave waarop de tegemoetkoming betrekking heeft, moet ook specifiek zijn.

**** Met uitzondering van de terugbetaling van geneeskundige verstrekkingen of van uitkeringen die bedoeld zijn om een specifieke uitgave te compenseren.

***** Volgens de tabel van de evolutie van de levensverwachting in geval van uitkering in kapitaal.

****** Principe dat onroerend goed bedoeld is om waarde te verkrijgen in de loop van de tijd en dat het dus in het belang van de beschermde persoon is om het zo lang mogelijk te houden. Anderzijds zal, wanneer een onroerend goed verkocht moet worden, enkel de meerwaarde gerealiseerd door de bewindvoerder ten opzichte van de actuele waarde van het onroerend goed als inkomst beschouwd worden, en niet de meerwaarde die er is gekomen door verloop van tijd of de natuurlijke evolutie van de marktwaarde.

j. Volgende **inkomsten** komen zeker **niet in aanmerking als berekeningsbasis voor forfaitaire vergoeding** (verslag aan de Koning bij het KB van 18 mei 2024):

- Gelden uit de vervreemding van roerende of onroerende goederen, met inbegrip van de verkoop van een effectenportefeuille, kapitaalbetalingen uit beleggingen, kapitaalaflossingen uit leningen en virtuele en nog niet gerealiseerde meerwaarden uit effecten (NIET: uitzonderingen hierboven onder i. in het groen)
- Opbrengsten uit schenkingen, erfenissen en legaten aan de beschermde persoon
- Vergoedingen wegens materiële, morele of esthetische schade die geen betrekking hebben op inkomstenverlies
- Terugbetalingen voor geneeskundige verstrekkingen door het ziekenfonds
- Terugbetaling van een onverschuldigde betaling
- Leefloon voor studenten of andere studietoelagen voor de kinderen van de beschermde persoon
- Terugbetalingen van voordien gemaakte kosten (hospitalisatie, apotheek, arts, …)
- Omzetting van het vruchtgebruik in een geldsom
- Huursubsidies betaald aan de beschermde persoon
- Kinder- of wezenbijslag van de kinderen van de beschermde persoon, de onderhoudsbijdragen (artikel 203 oud BW) en de onderhoudsuitkeringen voor de kinderen van de beschermde persoon *
- Doelgebonden gedeelte (aankoop van zorg en ondersteuning) van de uitkeringen aan personen met een handicap, zoals het budget van het VAPH

* Kinderbijslagen en onderhoudsbijdragen zijn bedoeld om aan de behoeften van de kinderen te voldoen en niet aan die van de beschermde persoon. Daarom mogen ze niet worden gebruikt als basis voor de berekening van de vergoeding van de bewindvoerder, zelfs als ze deel moeten uitmaken van het beheer door de bewindvoerder.

4. Vergoeding voor de buitengewone ambtsverrichtingen

a. Na mededeling van de **gemotiveerde staten**

b. **Buitengewone ambtsverrichtingen =** materiële en intellectuele prestaties die niet kaderen in het dagelijks beheer van het vermogen van de beschermde persoon

c. Vergoeding = **maximum 125,00 euro**[1] **per uur**

d. **Met inbegrip van de gemaakte kosten** in het kader van de buitengewone ambtsverrichtingen (NIET: uitzonderlijke kosten)

e. Vrederechter houdt bij de vaststelling van dit bedrag rekening met:

- Aard, complexiteit en omvang van door bewindvoerder geleverde prestaties
- Met de in het kanton gebruikelijke tarieven

f. **Verplaatsingskosten** met betrekking tot de buitengewone ambtsverrichtingen vergoed volgens de kilometervergoeding bedoeld in artikel 74 van het koninklijk besluit van 13 juli 2017 tot vaststelling van de toelagen en vergoedingen van de personeelsleden van het federaal openbaar ambt

g. Enkel vergoeding van de verplaatsingen tussen het kanton van de bevoegde vrederechter en de plaats waar de buitengewone ambtsverrichtingen worden vervuld

h. Niet-limitatieve **opsomming van buitengewone ambtsverrichtingen** (artikel 2, § 1 van het KB van 18 mei 2024):

- Indienen van een gemotiveerd verzoekschrift tot een machtiging bij de vrederechter, bijwonen van een zitting over dergelijk verzoekschrift en uitvoeren van de verleende machtiging (NIET: afhaling en overschrijving van gelden, met inbegrip van, na machtiging, overschrijving van spaar- naar zichtrekening, want valt onder het dagelijks beheer van het bewind)
- Beheers- en beschikkingsdaden m.b.t. onroerende en roerende goederen (verhuren van een onroerend goed, aankopen of vervreemden van een onroerend goed, aangaan van een huurcontract, deelname aan algemene vergaderingen, voortzetten van een handelszaak, …) (NIET: (huur)inkomsten ontvangen)
- Ontruiming van een pand
- Vertegenwoordiging in rechte in zijn hoedanigheid van bewindvoerder, andere dan in het kader van het bewindsdossier (bv. in een huurgeschil voor de vrederechter of bij dagvaarding voor de politierechtbank)
- Voeren van een administratieve procedure (bv. administratieve beroep naar aanleiding van de weigering om een tegemoetkoming toe te kennen) en aanvragen van machtigingen (NIET: eenvoudige machtigingen)
- Afhandeling van nalatenschappen en verdelingen
- Opstellen en onderhandelen van contracten in het algemeen en de opvolging van contracten die een bijzondere werklast met zich meebrengen
- Ondersteuning bieden bij legaten en schenkingen
- Indienen van een aanbesteding voor een bouwwerk of renovatie alsook de opvolging van bouwwerken en renovaties
- Plaatsing of verhuis van de beschermde persoon en teruggave van een gehuurd onroerend goed
- Bijkomend inhoudelijk overleg houden over het bewindsdossier met het zorgteam van de beschermde persoon (= zorgoverleg), of met derden (NIET: normale contacten onderhouden) *
- Elk onderzoek naar de fiscale situatie van de beschermde persoon (NIET: aangifte van de personenbelasting)
- Beheer en opvolging van sociale uitkeringen (VAPH, …) (NIET: aanvragen van sociale uitkeringen)
- Aanstellen van een advocaat[2], een curator bij een onbeheerde nalatenschap, een sekwester of een voorlopige bewindvoerder voor de nalatenschap **

[2] Overeenkomstig het nieuwe artikel 1244/1, § 2 Ger.W. zal het voor de (medewerkers van de) advocaat-bewindvoerder wettelijk verboden zijn om op te treden als advocaat voor de beschermde persoon.

- Afsluiten van een bewindsdossier (NIET: (voorbereiding voor) opstellen van eindverslag) ***
- Vertegenwoordiging van de beschermde persoon bij een fiscale controle
- Opmaak van een minnelijk afbetalingsplan voor openstaande schulden bij aanvang van het bewind ****
- Ambtsverrichting waarvan de werklast de normaal te verwachten werklast in het kader van het dagelijks beheer in aanzienlijke mate overstijgt, ten belope van deze overschrijding

* Met uitzondering van één overleg per jaar.

** De bewindvoerder moet de aanstelling van een advocaat benaarstigen. Als de beschermde persoon voldoet aan de voorwaarden om ervan te genieten, moet de bewindvoerder een beroep doen op de rechtsbijstand en een advocaat laten aanstellen in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand voor alle diensten die door een advocaat kunnen worden uitgevoerd.

*** Anders dan bij vervanging van de bewindvoerder door tekortkomingen in zijn beheer.

**** Opstellen van een afbetalingsregeling kan de aanvraag van een collectieve schuldenregeling (kostelijk + tijdrovend) vermijden en is derhalve kostenbesparend voor de beschermde persoon. Voorwaarde is wel dat de schulden niet te hoog zijn opgelopen. Een bewindvoerder tracht bij voorkeur minnelijke schuldenafbouw te organiseren buiten een collectieve schuldenregeling.

i. Vrederechter kan steeds *in concreto* beoordelen of er nog andere prestaties onder de buitengewone ambtsverrichtingen vallen, zoals een beschermde persoon die overlijdt in het eerste jaar van het bewind.

j. Niet-limitatieve **opsomming van ambtsverrichtingen die niet als buitengewoon** worden beschouwd (artikel 2, § 2 van het KB van 18 mei 2024):

- Normale contacten onderhouden met de beschermde persoon, zijn familie en de instelling *
- Lopende rekeningen betalen
- Inkomsten ontvangen en kwijting geven
- Openen en sluiten van financiële rekeningen of overdragen ervan naar een andere financiële instelling en de overdracht van gelden tussen rekeningen
- Landverzekeringsovereenkomsten afsluiten en opzeggen
- Onroerende goederen onderhouden en eventuele kleine herstellingen laten uitvoeren (WEL: opstellen en onderhandelen van contracten in het algemeen en opvolging van contracten met een bijzondere werklast)
- Kosten van medische behandeling en verzorging betalen
- Aanvragen van sociale voorzieningen (thuiszorg, OCMW-maaltijden, parkeerkaarten, …)
- Aanvragen van sociale uitkeringen (integratietegemoetkoming, ziekte-uitkeringen, …)
- Schulden betalen en afbouwen op een verantwoorde wijze (WEL: opmaak van een minnelijk afbetalingsplan)
- Bijstand verlenen bij alle rechtshandelingen, tenzij anders bepaald in de aanstellingsbeschikking
- Opstellen van het aanvangs-, jaar- en eindverslag
- Jaarlijks de aangifte van de personenbelasting invullen en opvolgen **
- Diverse administratieve taken (bv. versturen van brieven of invullen van formulieren)
- Bankkluis beheren
- Alle eenvoudige machtigingen, zoals een loutere machtiging tot geldafhaling van de spaarrekening
- Onderhoud met de vrederechter over het dossier van de beschermde persoon, al dan niet in aanwezigheid van de beschermde persoon
- Onmiddellijk melden van een adreswijziging of het overlijden van de beschermde persoon

* Behalve wanneer deze contacten nodig zijn voor het stellen van buitengewone ambtsverrichtingen en de inhoud ervan in het jaarverslag wordt opgenomen.

** Wanneer dit geen invulling van bijkomende gegevens met zich meebrengt.

5. Uitzonderlijke kosten (artikel 3 van het KB van 18 mei 2024)

a. De kosten waarvan het bedrag **het normaal te verwachten bedrag in het kader van het dagelijks beheer of in de uitvoering van een buitengewone ambtsverrichting** waarop ze betrekking hebben **in aanzienlijke mate overstijgt**, voor het bedrag van deze overschrijding

b. Vergoed op basis van een verantwoordingsstuk en de motivering van het uitzonderlijk karakter ervan

c. Bij uitzonderlijke kosten **> 500,00 euro**[3] **alleen terugbetaald indien bewindvoerder vooraf toestemming van de vrederechter** heeft gekregen om deze kosten te maken

6. Artikel 497/5, § 4 oud BW

"Het is de bewindvoerder verboden, buiten de in dit artikel bedoelde vergoedingen, enige vergoeding of voordeel, van welke aard ook of van wie ook, te ontvangen met betrekking tot de uitoefening van het gerechtelijk mandaat van bewindvoerder."

7. Inwerkingtreding (artikel 4 van het KB van 18 mei 2024)

a. Op **1 juli 2024** treden in werking:

- Artikel 9 van de wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermde persoon;
- Artikel 35 van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II;
- Koninklijk besluit van 18 mei 2024 tot vaststelling van de inkomsten die in aanmerking kunnen worden genomen voor de berekening van de vergoeding van de bewindvoerders alsook van de kosten die als uitzonderlijk en de ambtsverrichtingen die als buitengewoon kunnen worden beschouwd.

b. Artikel 36 van de wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermde persoon bepaalt:

"De nieuwe vergoedingsregels bedoeld in artikel 9 zijn van toepassing vanaf de neerlegging van het eerste verslag bedoeld in de artikelen 498/3, §§ 1 en 2, en 499/14, §§ 1 en 2, van het oud Burgerlijk Wetboek volgend op de inwerkingtreding van artikel 9, volgens artikel 37, tweede lid."

Overeenkomstig artikel 37, eerste lid van de wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermde persoon zou artikel 36 van dezelfde wet in werking treden op een door de Koning bepaalde datum en uiterlijk op 1 september 2025. In het koninklijk besluit van 18 mei 2024 tot vaststelling van de inkomsten die in aanmerking kunnen worden genomen voor de berekening van de vergoeding van de bewindvoerders alsook van de kosten die als uitzonderlijk en

[3] Jaarlijks op 1 januari van rechtswege geïndexeerd, in functie van de afgevlakte gezondheidsindex van de maand november van het vorige jaar. Het aanvangsindexcijfer is de afgevlakte gezondheidsindex van juli 2024. De vrederechter past het bedrag toe dat geldt bij de indiening van het verzoek tot machtiging of, bij gebrek daaraan, op het ogenblik dat de kosten worden gemaakt.

de ambtsverrichtingen die als buitengewoon kunnen worden beschouwd, werd de inwerkingtreding van artikel 36 van de wet van 8 november 2023 echter niet voorzien.

c. Standpunt van het kabinet van de minister van Justitie:

Aangezien artikel 36 van de wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermde persoon een overgangsbepaling vormt en uitdrukkelijk verwijst naar de inwerkingtreding van artikel 9 van dezelfde wet, verkrijgt het uitwerking op basis van deze inwerkingtreding. Artikel 36 van de wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermde persoon wijkt impliciet af van artikel 37, eerste lid van de wet van 8 november 2023 betreffende het statuut van bewindvoerder over een beschermde persoon en treedt noodzakelijkerwijs in werking op hetzelfde ogenblik als artikel 9 van dezelfde wet, namelijk op 1 juli 2024.

Dus **zodra een bewindvoerder een verslag neerlegt na 1 juli 2024, moet de vrederechter de nieuwe vergoedingsregels toepassen, ongeacht de periode waarop het verslag betrekking** heeft.

James Vanhoutte
Referendaris vredegerechten en politierechtbank West-Vlaanderen